

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ**

Сучасна українська літературна мова (1 курс)

РОБОЧА ПРОГРАМА ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Освітньої програми:

Середня освіта (Українська мова і література)

**Рівня вищої освіти:
на здобуття освітнього ступеню:
за спеціальністю:**

першого (бакалаврського)
бакалавра

014 Середня освіта (українська мова і література)

галузі знань:

01 Освіта / Педагогіка

Робоча програма: Сучасна українська літературна мова (1 курс)
галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта
(Українська мова і література).
3 вересня 2019 р. _____с.

Розробник: ст.в. Брильова Л.Є.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови та
літератури

Протокол № 1 від 4 вересня 2019 року.

Гарант освітньої програми _____ доц. Груба Т.Л.
(підпис)
4 вересня 2019 року

Завідувач кафедри _____ проф. Назарець В.М.
(підпис)
4 вересня 2019 року

Схвалено навчально-методичною комісією історико-філологічного факультету
Протокол № 1 від 5 вересня 2019 року
5 вересня 2019 року Голова _____ проф. Назарець В. М.
(підпис)

1. Вступ

Вид дисципліни	Базова
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська
Викладач	Брильова Л.Є. ст. викладач
Контактна інформація (телефон, електронна адреса)	larisabrylova@ukr.net
Місце та час проведення консультацій	Середа, 13.00, аудиторія 2303
Курс	1
Семестр	1.2
Кількість кредитів ECTS	8
Загальна кількість годин	240
Форма підсумкового контролю	Екзамен

Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Сучасна українська літературна мова» вивчається студентами спеціальності 014 Середня освіта (українська мова і література) упродовж 1-2 семестру.

Навчальна дисципліна належить до групи базових дисциплін професійного циклу і забезпечує підготовку студентів до майбутньої професійної діяльності в закладах освіти. Опанування студентами дисципліни дасть їм змогу оволодіти фаховими знаннями, вміннями й навичками, що стануть основою для набуття в подальшому досвіду професійної діяльності.

Курс допоможе практично оволодіти літературними нормами української мови, сформувати у майбутніх філологів міцні навички культури писемного й усного мовлення.

Мета навчальної дисципліни: забезпечити фахову підготовку філолога з таких розділів мовознавства, як фонетика, морфеміка, словотвір та морфологія з урахуванням здобутків сучасної лінгвістики. Передбачено опанування основних понять морфеміки й словотвору, розгляд історичних та сучасних процесів у структурі слова, зокрема на морфемному шві; усвідомлення семантичних, словотвірних, морфологічних та синтаксичних особливостей самостійних і службових частин мови, а також перехідних одиниць; вивчення граматичних категорій, притаманних кожному класові слів. Особливу увагу приділено мовним одиницям дискусійного граматичного статусу й транспозиційним явищам у системі частин мови. Практичний аспект курсу пов'язаний із випрацюванням у студентів навичок

фонетичного, морфемного, словотвірного й повного морфологічного аналізу самостійних і службових частин мови, а також із удосконаленням дотримання граматичних норм сучасної української мови

Навчальні компетентності

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні вчителі української мови та літератури, **набувають таких програмних компетентностей**.

ФК-1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ПК-1. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури, іноземної мови, історії в практиці навчання української мови і літератури, іноземної мови, історії у закладах середньої освіти (рівень базової середньої освіти).

ПК-2. Здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

ПК-3. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

Програмні результати навчання

Опанувавши дисципліну «Сучасна українська літературна мова», студенти повинні досягти таких **програмних результатів навчання**:

РН-1. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови та літератури, іноземної мови, історії мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні.

РН-3. Володіє комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

РН-7. Володіє основами професійної культури, має здатність створювати і редагувати тексти фахового змісту.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

- Тема 1. Українська мова – національна мова українського народу.
 Тема 2. Фонетика – наука про звукову будову мови.
 Тема 3. Загальна характеристика та класифікація звуків мови.
 Артикуляційно-акустична класифікація голосних.
 Тема 4. Артикуляційно-акустичні характеристики приголосних.
 Тема 5. Взаємодія звуків у потоці мовлення.
 Тема 6. Функціональний аспект у вивченні звукових одиниць.
 Тема 7. Система фонем СУЛМ.
 Тема 8. Фонологічна інтерпретація звукових змін.
 Література: 2-13, 16, 24

Змістовий модуль 2.

- Тема 1. Склад і складоподіл в українській мові.
 Тема 2. Наголос та його роль у СУЛМ.
 Тема 3. Українська орфоепія.
 Тема 4. Графіка СУЛМ.
 Тема 5. Орфографія сучасної української мови.
 Література: 2-13, 16, 24

Змістовий модуль 3.

- Тема 1. Лексична система мови. Слово – основна одиниця мови.
 Значення слова.
 Тема 2. Синоніми. Антоніми. Омоніми. Пароніми.
 Тема 3. Лексика української мови з погляду походження, за сферами вживання. Активна і пасивна лексика.
 Тема 4. Нейтральна і стилістично забарвлена лексика.
 Тема 5. Ономастична лексика.
 Тема 6. Фразеологія.
 Тема 7. Лексикографія.
 Література: 2-13, 16, 24

Змістовий модуль 4.

- Тема 1. Морфемна структура слова. Поняття морфеми.
 Тема 2. Корінь слова. Слова спільного кореня.
 Тема 3. Афікси. Типи афіксальних морфем.
 Тема 4. Словотворчі (деривативні) і граматичні афікси.
 Тема 5. Основа слова і закінчення (флексія).
 Література: 2-13, 16, 24

Змістовий модуль 5.

- Тема 1. Словотвір. Об'єкт і завдання словотвору.
 Тема 2. Поняття твірної основи.

Тема 3. Способи словотвору.

- Тема 4. Творення іменників.
- Тема 5. Творення прикметників.
- Тема 6. Творення дієслів.
- Тема 7. Творення прислівників.
- Література: 2-13, 16, 24

3. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, лабораторні, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Відповідно до Положення «Про порядок оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах ECTS», контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит / залік – 35 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену/заліку, відповідно до графіку навчального процесу (максимальна сума – 40 балів).

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських, практичних і лабораторних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної

проблеми;

- самостійність виконання роботи;
- грамотність подачі матеріалу;
- використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;
- оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є:

- глибина і міцність знань, рівень мислення;
- вміння систематизувати знання за окремими темами;
- вміння робити обґрунтовані висновки;
- володіння категорійним апаратом;
- навички і прийоми виконання практичних завдань;
- вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку;
- самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання індивідуального завдання є:

- відповідність технічним вимогам до індивідуального завдання;
- оригінальність концепції проекту;
- нові креативні вирішення сформульованої проблеми;
- вміння впевнено довести результати, що були отримані в результаті виконання індивідуального завдання;
- наявність якісної презентації без помилок;
- оцінка, яку надала навчальна група під час захисту роботи.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену / заліку, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену / заліку, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Студенту на замітку

Завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1.				
Тема 1. . Укр. мова – національна мова укр..	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд	Експрес опитування, складання термінологічного	2-13.16	1

	теоретичного матеріалу	словника, есе, підготовка доповіді, реферат		
Тема 2. Фонетика	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-13.16	1
Тема 3. Загальна характеристика та класифікація звуків	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-13.16	1
Тема 4. Характеристика приголосних	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, 5 підготовка доповіді, реферат	2-13.16	2
Тема 5. Взаємодія звуків у потоці мовлення	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-13.16.24	2
Тема 6 Функціональний аспект у вивченні звукових одиниць	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-13.16.24	2
Тема 7 Система фонем СУЛМ	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-13.16.24	2
Тема 8 Фонологічна інтерпретація звукових змін	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-13.16.24	2
Змістовий модуль 2.				
Тема 9. Склад і складоподіл в українській мові.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-12,13,24	2
Тема 10 Наголос та його роль у СУЛМ	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-12,13,24	1
Тема 11 Українська орфоепія	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-12,13,24	1

Тема 12. Графіка СУЛМ.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-12,13,24	1
Тема 13 Орфографія сучасної української мови	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-12,13,24	2
	Змістовий модуль 3.			
Тема 14 Лексична система мови. Слово – основна одиниця мови. Значення слова	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-12,13,24	2
Тема 15 Синоніми. Антоніми. Омоніми. Пароніми.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-12,13,24	2
Тема 16 Лексика української мови з погляду походження, за сферами вживання. Активна і пасивна лексика	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-12,13,24	2
Тема 17 Нейтральна лексика	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-12,13,24	2
Тема 18 Ономастична лексика.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	2-12,13,24	2
Тема 19. Фразеологія	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	2-12,13,24	2
Тема 20. Лексикографія.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	2-12,13,24	2

	Змістовий модуль 4.			
Тема 21 Морфемна структура слова. Поняття морфеми.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	2-12,13,24	2
Тема 22 Корінь слова. Слова спільного кореня.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	2-12,13,24	2
Тема 23 Афікси. Типи афіксальних морфем.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	2-12,13,24	2
Тема 24 Словотворчі (деривативні) і граматичні афікси.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	2-12,13,24	2
Тема 25. Основа слова і закінчення (флексія).	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	2-12,13,24	2
	Змістовий модуль 5.			
Тема 26. Словотвір. Об'єкт і завдання словотвору.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	2-12,13,24	2
Тема 27. Поняття твірної основи.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	2-12,13,24	2
Тема 28. Способи словотвору.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	2-12,13,24	2
Тема 29. Творення іменників.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	2-12,13,24	2
Тема 30. Творення прикметників	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	2-12,13,24	2
Тема 31 Творення дієслів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка	2-12,13,24	3

	теоретичного матеріалу	заняття, огляд теоретичного матеріалу		
Тема 32. Творення прислівників.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	2-12,13,24	3

**Методи контролю результатів навчальної дисципліни
студентів та рекомендації щодо їх оцінювання**

Складові навчальної роботи	Максимальні бали за одне заняття (завдання)
1. Робота на лекціях	1

2. Усна відповідь, доповнення, робота в аудиторії	3
3. Виконання і захист практичних (лабораторних) робіт	5
4. Поточна контрольна робота	15
5. Презентація та захист індивідуальної роботи	20
6. Есе на задану тему	10

Розподіл балів, які отримують студенти під час вивчення дисципліни «СУЛМ»

Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4		Змістовий модуль 5			40	100
T1-2	T3-6	T7	T8	T1-2	T3-5	T1-3	4-5	T6-7	T1-3	T4-5	T1-3	T4-5	T6-7		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	6	6	4	4		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Рекомендована література
Основна література

1. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства. – К.: Вища школа, 1991. – 230 с.
2. Донець Л.С., Мацько Л.І. Вступ до мовознавства. К.: Вища школа, 1990. - 183 с.
3. Дорошенко С.І. Загальне мовознавство. Київ, 2016. – 283с.

4. Дудик П. С. Синтаксис української мови: підручник / П. С. Дудик, Л. В. Прокопчук. – К. : ВЦ «Академія», 2014. – 384 с.
5. Дудик П. С. Стилїстика української мови. – К. : ВЦ «Академія», 2015.
6. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства. – Київ.: Академія, 2016. – 334с.
7. Ковалик І.І., Самійленко С.П. Загальне мовознавство. - К.: Вища школа, 1985. - 215 с.
8. Кодухов В.И. Общее языкознание. – М.: Высш.школа, 1987 - 303 с.
9. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. К.: Академія, 2014. – 360с.
10. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. К.: Академія, 2013. – 463с.
11. Мацько Л. І. Мацько О. М., Сидоренко О. М. Стилїстика української мови. – К. : Вища школа, 2003.
12. Плющ М.Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2017. – 328 с.
13. Плющ М.Я. Проблема відокремлення і відокремлених компонентів речення (семантико-синтаксичний і комунікативний аспекти): навчальний посібник. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – 92 с.
14. Потапенко О.І., Л.І.Кожуховська, Т.І. Товкайло Т.В.Чубань. Лінгводидактика (курс лекцій). – К., 2005.
15. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
16. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. – Полтава, 2006
17. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля – К., 2006. – 716с.
18. Синтаксична концепція Арнольда Грищенка: Вибране / [упорядники: І. В. Дудко, Ю. С. Макарець; ред. Автор вступної статті М. І. Степаненко], - К., 2011. – 456 с.
19. Удовиченко Г.М. Загальне мовознавство. - К.: Вища школа, 1980. - 215 с.

Допоміжна література

1. Арутюнова Н.Д. Предложение и его смысл. - М., 1976.
2. Березин Ф.М., Головин Б.М. Общее языкознание. - М., 1979.
3. Білецький А.О. Про мову і мовознавство. - К., 1996.
4. Булаховський Л.А. Вибрані праці в п'яти томах. - К., 1978. - Т.3.
5. Булаховський Л.А. Нариси з загального мовознавства. К., 1959.
6. В.И. Общее языкознание. - М., 1974.
7. Вайнрайх У. языковые контакты. - К., 1979.
8. Вихованець І.Р. Частина мови в семантико-граматичному аспекті. - К., 1988.
9. Есперсен О. Философия грамматики. - М., 1958.
10. Жлуктенко Ю.О. Мовні контакти. - К., 1966.
11. Ковалик І.І., Самійленко С.П. Загальне мовознавство. - К., 1985.
12. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. - К., 1999.
13. Лингвистический энциклопедический словарь . - М., 1990.
14. Методи структурного дослідження мови. - К., 1968.

15. Общее языкознание: Внутренняя структура языка (Отв.ред. Б.А. Серебренников. - М., 1972.
16. Перебийніс В.С. Кількісні та якісні характеристики фонем сучасної української літературної мови. - К., 1970.
17. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль. - К., 1976.
18. Потебня А.А. Мысль и язык. - К., 1993.
19. Русанівський В.М. Структура лексичної і граматичної семантики. - К., 1988.
20. Семчинський С.В. Загальне мовознавство. - К., 1996.
21. Солнцев В.М. Язык как системно-структурное образование. - М., 1977.
22. Сосюр Ф де. Курс загальної лінгвістики. - К., 1998.
23. Степанов Ю.С. Основы общего языкознания. - М., 1975.
24. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика. - К., 1969; Морфологія. - К., 1969; Синтаксис. - К., 1972; Стилїстика. - К., 1973.
25. Удовиченко Г.М. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичних учень. - К., 1980.